

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

EX-ANTE HODNOCENÍ DODATKU

Operační program Rozvoj lidských zdrojů

VERZE 1.3
PROSINEC 2005

Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání

Evaluační tým
Ing. Věra Czesaná, CSc.
Ing. Zdeňka Matoušková, CSc.

Asistence
Mgr. Jiří Vymazal
Irena Dvořáková, DiS

SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

Praha
září 2004

**Dodatek k programu Operační program Rozvoj lidských zdrojů
Příloha III – Shrnutí a doporučení ex-ante hodnocení Dodatku**

Evidence procesu přípravy, schválení a revizí (části) Dodatku OP RLZ, příloha III

Vydání č.	Platné od	Zpracoval		Zrevidoval		Schválil	
		Jméno	Podpis	Jméno	Podpis	Jméno	Podpis
1	15.12.2005	Tothová	Tothová v.r.	Křížová	Křížová v.r.	Šolcová	Šolcová v.r.

Revize č.	Předmět revize	Strana	Platné od	Podpis správce kopie
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Revize č.	Zpracoval		Zrevidoval		Schválil	
	Jméno	Podpis	Jméno	Podpis	Jméno	Podpis
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

1. Východiska

Předmětem hodnocení je Dodatek k Programu Rozvoj lidských zdrojů (PD), verze z 20. května 2004, která byla schválena Monitorovacím výborem OP RLZ. Hodnocení se v souladu s požadavky stanovenými v příslušných nařízeních Rady a dokumentech EK zaměřuje na (i) posouzení souladu opatření s cíli programu a vnitřní konzistence mezi cíli a činnostmi uvnitř jednotlivých opatření, (ii) posouzení navržených řídicích systémů včetně kritérií pro výběr projektů a (iii) posouzení kvality monitorovacího systému. Součástí zprávy jsou také čtyři přílohy, které byly zpracovány jako metodický nástroj hodnocení a příloha obsahující seznam použitých zkratk.

2. Vnitřní konzistence opatření a soulad s prioritami

V souladu s nařízením EK 1260/1999 rozpracovává PD jednotlivá opatření, která povedou k naplnění priorit stanovených programem. U každého opatření jsou vymezeny dvě úrovně cílů, cíl globální a specifický, cíle operační jsou nahrazeny popisem typu činností. **V PD je zcela zabezpečen soulad mezi prioritami a jejich opatřeními.**

K posouzení shody uvnitř opatření, tedy mezi specifickým cílem opatření a typy činností byly evaluačním týmem zpracovány tabulky, ve kterých jsou znázorněny vzájemné vazby, tzn. jaké činnosti budou naplňovat stanovené specifické cíle. Tabulky usnadňují vyhodnocení toho, (a) zda se všechny typy činností vztahují k určitému cíli, zda některá z činností nepřekračuje rámec opatření a (b) zda se ke každému cíli vztahuje alespoň jedna činnost.

Většina uvedených typů činností má vazbu na stanovené specifické cíle opatření a směřuje k jejich naplnění. Určité **nedostatky** byly nalezeny u čtyř opatření, a sice opatření 1.1; 1.2; 2.1 a 3.1. U opatření 1.1 není jeden z jeho specifických cílů naplňován explicitně žádnou z vymezených činností, lze se však domýšlet, že určité činnosti budou nepřímo přispívat k dosahování i tohoto cíle. Pokud se však počítá se specifickou činností, měla by být doplněna. U opatření 1.2 naopak jedna z činností není přiřaditelná k žádnému ze specifických cílů. Bylo by vhodné přeformulovat jeden z cílů, neboť realizace dané činnosti je významná. U opatření 2.1 může za určitých okolností dojít k tomu, že jeden ze specifických cílů nebude naplněn žádnou z činností. Tento nedostatek lze odstranit rozšířením záběru jednoho z typu činností. Daleko závažnější nedostatek se objevil u opatření 3.1, kdy jedna z činností nevyhovuje zaměření podpor poskytovaných ESF. Další z činností tohoto opatření není zcela jednoznačně formulována a její zařazení je tudíž velmi diskutabilní. I tento nedostatek by měl být odstraněn.

Pokud jde o **kvantifikaci specifických cílů opatření** byla pozornost ex-ante hodnocení zaměřena na shodu mezi kvantifikacemi na úrovni opatření a na úrovni priorit. Byly nalezeny určité **nesrovnalosti** v případě priority 1 (1 ukazatel výstupů), priority 3 (2 ukazatele výstupů, 1 ukazatel výsledků a 1 ukazatel dopadů) a priority 4 (2 ukazatele výstupů). Nesrovnalosti mohly být způsobeny pouhou nepozorností, zaokrouhlováním nebo změnou předpokladů, na základě kterých byly kvantifikace provedeny. Nesrovnalosti je třeba odstranit.

3. Hodnocení řídicích systémů a kritérií výběru projektů

Při implementaci OP bude jednoznačně oddělena linie realizační, platební a kontrolní, opatření budou realizována na principu partnerství. V PD jsou pro jednotlivá opatření stanoveny všechny **subjekty jejich implementační struktury**, tj. zprostředkující subjekty a koneční příjemci. Jedná se o poměrně složité struktury, které však vycházejí ze širokého záběru OP a z kompetencí orgánů veřejné správy. Příslušné orgány veřejné správy jsou určenými konečnými příjemci pro všechna opatření s výjimkou té části opatření, která bude realizována globálním grantem. Předností tohoto uspořádání je, že dává určitou záruku finanční disciplíny. Nevýhodou by mohlo být přehlcení kapacit s případným negativním dopadem na kvalitu realizace.

Z rozboru způsobu implementace jednotlivých opatření vyplývá, že pět opatření bude realizováno více než jedním **implementačním schématem** (národní a systémové projekty, grantové projekty). Není zřejmé jaká část, či jaké činnosti v rámci opatření budou daným typem schématu implementovány. Podrobný popis implementace bude obsažen v Operačním manuálu.

V PD je rámcově popsáno rozdělení činností mezi základní subjekty řídicí struktury. Popis představuje kvalitní základ pro zpracování smluv mezi řídicím subjektem a zprostředkujícím orgánem.

Pro **posuzování projektů** vymezuje PD rámcově šest kritérií, která budou mít odlišný význam v celkovém posouzení vyjádřený maximálním počtem bodů, resp. jejich podílem na celkovém počtu bodů. Kritéria umožňují komplexní posouzení projektů, postižení všech důležitých aspektů. Z popisu kritérií je zřejmé, že se budou rozpadat na jednotlivá dílčí kritéria. Při jejich dopracování v příslušné příručce by měla být zajištěna jednoznačná věcná shoda mezi kritériem a jeho subkritérii. Týká se to kritéria „cílová skupina“ a kritéria „výsledky a výstupy“, kde by mohlo dojít k překrývání některých subkritérií..

Za nadbytečný považujeme požadavek, aby v rámci kritéria „zdůvodnění projektu“ byla vyhodnocena vazba na relevantní strategické dokumenty. Domníváme se, že bude dostatečné vyhodnotit vazbu na grantové zadání odvozené od příslušného opatření, neboť již v samotném OP musel být zajištěn soulad s těmito strategickými dokumenty. To usnadní práci jak navrhovatelům projektů, tak hodnotitelům.

Kritérium „realizace projektu“ zahrnuje jak administrativně-řídicí, tak obsahově-věcná hlediska (subkritéria) hodnocení. Jejich oddělení by přispělo k jednoznačnosti kritérií výběru. Obsahově-věcná subkritéria by mohla být začleněna do kritéria „zdůvodnění projektu“. Odpovídalo by to i vysoké váze tohoto kritéria v rámci celkového počtu bodů.

4. Systém monitorování

Ukazatele pro monitorování opatření jsou **v souladu s ukazateli na úrovni priorit**. Systém ukazatelů je poměrně členitý a **umožňuje dostatečně monitorovat vstupy, výstupy, výsledky a dopady opatření**. Podrobná definice ukazatelů a metodika výpočtu bude obsažena v příslušné příručce (manuálu). U podílových ukazatelů by však bylo vhodné již v jejich názvu uvádět, k jakému základu je ukazatel vztažen. Dalším formálním nedostatkem je skutečnost, že tabulky obsahující přehled indikátorů pro jednotlivá opatření nemají v rámci výčtu „vymezených skupin osob“ explicitně uvedeno,

že všechny skupiny osob budou členěny na muže a ženy. Tato poznámka by měla být všude doplněna.

Navržené ukazatele vhodným způsobem monitorují **horizontální témata**. U ukazatelů monitorujících horizontální téma „Informační společnost“ doporučujeme ukazatel „Zaměstnanost v ICT sektoru“ nahradit ukazatelem „Použití osobního počítače jednotlivci“, který lépe odráží charakter opatření OP. Ukazatel „Zaměstnanost v ICT sektoru“ je možné využít jako kontextový ukazatel.

Dáváme na zvážení také určité návrhy na **úpravy** konkrétního ukazatele opatření 2.2; 3.2 a 3.3. Doporučujeme také, aby ukazatel „Počet podpořených pracovních míst“, který bude sledován celkem u pěti opatření (1.1; 2.1; 2.2; 4.1; 4.2) byl sledován v jednotné struktuře. Znamenalo by to, že se bude rozpadat na 3 dílčí ukazatele – počet míst, na které nastoupily ženy, počet nových (flexibilních) forem pracovního poměru, podle skupin organizací. Jednotná forma tohoto ukazatele by umožnila komplexní monitorování příspěvku opatření k rovným příležitostem žen a mužů a k zavádění nových forem zaměstnávání.

Dopady opatření budou ve většině případů vyhodnoceny v rámci sledovacích studií. Naplnění těchto indikátorů bude krátkém programovém období 2004-2006 závislé na tom, zda dané opatření nebo aspekt realizace programu budou evaluační jednotkou a Monitorovacím výborem stanoveny jako priority pro hodnocení.

Jednotný systém pro elektronické ukládání dat MSSF má tři úrovně (Central, Monit a Benefit), které jsou propojené. MSSF je propojen s informačním systémem Platebního orgánu (manažerský a účetní systém Viola). **Systém splňuje požadavky na dostatečnou míru decentralizace sběru dat, kontroly při jejich vkládání do systému a jednotnosti jejich zpracování.**

Součástí monitorovacího systému OP je celkem pět ze čtyřiceti ukazatelů navržených pro sledování ESZ. Dále je možné eventuálně využít devatenáct ukazatelů ESZ jako kontextových ukazatelů programu, čtyři jako ukazatele dopadu programu a jeden jako ukazatel dopadu opatření. Ostatních jedenáct ukazatelů nepovažuje evaluační tým za vhodné pro monitorování OP.

Přes uvedené dílčí nedostatky ex ante evaluační tým konstatuje, že PD splňuje požadavky kladené Nařízením 1260/1999.